

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Peuter Bas

Kwaliteitsonderzoek

voorschoolse educatie

Datum vaststelling: 22 oktober 2019

Samenvatting

Samenvatting

De inspectie heeft op 27 juni 2019 een onderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit van de voorschoolse educatie op peuterspeelzaal Peuter Bas. Voorschoolse educatie wil zeggen dat er extra aandacht is voor peuters die dat nodig hebben, zoals de peuters met een risico op een (taal)achterstand.

De reden voor dit onderzoek is dat wij in 2019 de kwaliteit van de voorschoolse educatie in Nederland in beeld brengen. Ook onderzoeken we in de groepen 1 en 2 van basisscholen de kwaliteit van de voorschoolse educatie voor kleuters met een risico op een (taal)achterstand. We noemen dit onderzoek de meting kwaliteit voor- en voorschoolse educatie 2019. Peuterspeelzaal Peuter Bas maakt deel uit van de steekproef die we hebben getrokken. Deze samenvatting is geschreven voor ouders en andere belangstellenden.

In hoofdstuk drie van dit rapport geven wij een waardering voor de verschillende onderdelen die belangrijk zijn voor voorschoolse educatie. Wij noemen dit standaarden. Per standaard beschrijven we wat goed gaat op de peuterspeelzaal en wat nog beter kan.

Wat gaat goed?

We zien dat de pedagogisch medewerkers rekening houden met wat de peuters nodig hebben. De pedagogisch medewerkers werken met een programma waarmee zij de ontwikkeling van de peuters stimuleren op het gebied van taal, rekenen, gedrag en bewegen. De pedagogisch medewerkers gebruiken veel taal zodat de peuters nieuwe (Nederlandse) woorden leren. Bovendien is er op de peuterspeelzaal aandacht voor de speelhoeken. De pedagogisch medewerkers passen deze bij ieder thema aan, waardoor de peuters fijn spelen en tegelijkertijd nieuwe dingen leren.

De pedagogisch medewerkers houden bij hoe het met een peuter gaat. Ze zorgen ervoor dat peuters extra aandacht en hulp krijgen als ze iets moeilijk vinden. Ook dagen ze de peuters uit om nieuwe dingen te leren. De pedagogisch medewerkers spelen mee in de hoeken en geven de peuters aandacht in kleine groepjes. De sfeer in de groep vinden we prettig. De pedagogisch medewerkers gaan op een positieve manier met de peuters om.

**Kinderopvangorganisatie:
Peuterspeelzaal Peuter Bas**

LRK-nummer: 192054910

Totaal aantal doelgroeppeuters: 28

De pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat ouders weten hoe het met hun peuter gaat. In overleg met de ouders dragen zij deze informatie, voordat de peuter vier jaar wordt, over aan de basisschool. We vinden het mooi om te zien dat de pedagogisch medewerkers ouders stimuleren om thuis met hun peuter te spelen en hen nieuwe dingen te leren die ook op de voorschool aan de orde komen. De ouders met wie we spraken, geven aan dat zij tevreden zijn over hoe het gaat op de peuterspeelzaal en dat hun kind er met plezier naar toe gaat.

De leiding van de peuterspeelzaal kijkt in hoeverre de peuters zich voldoende hebben ontwikkeld voor ze naar groep 1 van de basisschool gaan. Samen met de pedagogisch medewerkers werkt de leiding aan het verbeteren van de kwaliteit van de voorschoolse educatie. De leiding maakt jaarlijks samen met het team een plan waarin staat wat goed gaat en wat verbeterd kan worden. Ook volgen de leiding en de pedagogisch medewerkers, vaak samen met het team van de basisschool, scholingen om steeds beter te worden in hun werk. De leiding van de voorschool legt aan de gemeente en aan ouders uit of de voorschoolse educatie op orde is of en aan welke ontwikkelpunten ze werken.

Wat kan beter?

Naast bovenstaande positieve punten kan de peuterspeelzaal nog meer doelgericht werken. Zij kunnen meer actief nagaan of de peuters zich tijdens het spelen volgens verwachting ontwikkelen. De peuterspeelzaal is hier al volop mee bezig.

Vervolg

We sturen een afschrift van dit rapport naar de gemeente.

1. Opzet van het kwaliteitsonderzoek

De Inspectie van het Onderwijs onderzoekt bij een aantal kinderopvangvoorzieningen met gesubsidieerde voorschoolse educatie en op enkele basisscholen met veel doelgroepkinderen in groep 1 en 2 de educatieve kwaliteit, de resultaten en de kwaliteitszorg van deze locaties. Zo ook op peuterspeelzaal Peuter Bas.

Werkwijze

Wij vormen ons beeld van de kwaliteit door de praktijk van de voorschool te toetsen aan de standaarden uit het Onderzoekskader 2017 Voorschoolse educatie en primair onderwijs. Wij hebben onderstaande standaarden onderzocht.

Tabel overzicht standaarden

Standaarden voor de voorschool	Onderzocht
Ontwikkelingsproces	
OP1 Aanbod	•
OP2 Zicht op ontwikkeling	•
OP3 Pedagogisch-educatief handelen	•
OP4 (Extra) ondersteuning	
OP6 Samenwerking	•
Resultaten voorschoolse educatie	
OR1 Ontwikkelingsresultaten	•
Kwaliteitszorg en ambitie	
KA1 Kwaliteitszorg	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•
KA3 Verantwoording en dialoog	•

Activiteiten en leeswijzer

Onderzoeksactiviteiten

We hebben observaties uitgevoerd van de pedagogisch-educatieve praktijk in de groep, documenten geanalyseerd, gesprekken gevoerd met ouders, pedagogisch medewerkers, de zorgcoördinatoren en de leiding van de peuterspeelzaal. Aan het eind van de onderzoeksdag hebben wij de resultaten van het onderzoek besproken met de leiding van de peuterspeelzaal.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de waarderingen, de conclusie en het vervolgtoezicht. Hoofdstuk 3 gaat verder in op de resultaten van het onderzoek op de onderzochte standaarden. In hoofdstuk 4 is de reactie van de houder op het onderzoek en het rapport opgenomen.

Legenda

.....

Waarderingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

K Kan beter

V Voldoende

G Goed

.....

2 . Hoofdconclusie en vervolg

In dit hoofdstuk beschrijven we de hoofdconclusie en geven we per standaard de afzonderlijke waarderings voor peuterspeelzaal Peuter Bas.

Conclusie

We waarderen de kwaliteit van de voorschoolse educatie op peuterspeelzaal Peuter Bas als voldoende. De meeste standaarden zijn voldoende tot goed. Eén standaard krijgt de waardering 'kan beter'.

Context

Peuteropvang 'Peuter Bas' is onderdeel van de Rotterdamse Vereniging voor Katholiek Onderwijs (RVKO). De peuterspeelzaal is gevestigd in basisschool Pieter Bas. De peuterspeelzaal Peuter Bas en basisschool Pieter Bas werken nauw samen in het kader van de voorschoolse educatie. Zij gebruiken beiden hetzelfde onderwijsprogramma 'Piramide'.

De peuterspeelzaal heeft 3 groepen, waarvan twee VVE-groepen. Per dagdeel zijn er maximaal 16 kinderen in de leeftijd van 2-4 jaar aanwezig. Per VVE-groep zijn er 14 kinderen met een VVE-indicatie en 2 kinderen zonder een VVE-indicatie aanwezig. De kinderen worden door ten minste twee gediplomeerde pedagogisch medewerkers begeleid.

Basisvoorwaarden voorschoolse educatie volgens de GGD

De GGD-toezichthouder heeft op 4 april 2018 de basisvoorwaarden voorschoolse educatie onderzocht. Uit dit onderzoek bleek dat de basisvoorwaarden tekortkomingen vertoonden. Er werden overtredingen geconstateerd op domein pedagogisch klimaat, veiligheid en gezondheid en ouderrecht.

Inmiddels zijn alle tekortkomingen weggewerkt. Het pedagogisch beleidsplan en het veiligheids- en gezondheidsbeleid zijn recent aangepast. Ook is het inspectierapport op de website van de peuterspeelzaal geplaatst. Daarmee is aan de voorwaarde op het domein ouderrecht voldaan.

Afspraken over vervolgtoezicht

Er zijn geen aanvullende afspraken over vervolgtoezicht. We sturen een afschrift van dit rapport naar de gemeente.

3. Resultaten kwaliteitsonderzoek voorschoolse educatie

In dit hoofdstuk geven wij per kwaliteitsgebied de waarderingen en de resultaten van het onderzoek op peuterspeelzaal Peuter Bas.

3.1. Ontwikkelingsproces

Ontwikkelingsproces	K	V	G
OP1 Aanbod			<i>g</i>
OP2 Zicht op ontwikkeling		•	
OP3 Pedagogisch-educatief handelen	•		
OP6 Samenwerking			<i>g</i>

Toelichting Ontwikkelingsproces

OP1. Aanbod

De standaard aanbod waarden we als **goed**.

De pedagogisch medewerkers van de peuterspeelzaal gebruiken een vve-methode. Hiermee stimuleren zij de ontwikkeling van de peuters op het gebied van taal, rekenen, de sociaal-emotionele ontwikkeling en de motoriek.

De pedagogisch medewerkers richten de ruimte aantrekkelijk en uitdagend in. In de inrichting zien we dat er aandacht is voor het thema waaraan gewerkt wordt en voor de ontluikende geletterd- en gecijferdheid van de peuters. Ook zijn er voldoende spel- en leermaterialen aanwezig waarmee de peuters ontdekkingen kunnen doen.

We waarden het aanbod als goed, omdat de peuterspeelzaal het aanbod heel nauw afstemt met de basisschool. Er is veel en vaak gezamenlijk peuter-kleuter overleg met de kleuterbouw van basisschool Pieter Bas. Tijdens dit overleg bespreken de pedagogisch medewerkers en de kleuterleidsters de doelen en activiteiten van de thema's en stemmen zij hun werkwijze op elkaar af. Zij streven naar een sterke doorgaande leerlijn in het aanbod. Daardoor wordt de stap van de peuterspeelzaal naar de kleuterbouw zo klein mogelijk.

Wat we ook goed vinden, is dat er in het aanbod specifiek aandacht wordt besteed aan de werkhouding van kinderen, die zij nodig gaan hebben op de basisschool. De peuterspeelzaal bereidt de peuters met dit aanbod heel goed voor op de start in groep 1 van de basisschool.

OP2. Zicht op ontwikkeling

De standaard zicht op ontwikkeling waarden we als **voldoende**.

De pedagogisch medewerkers volgen de ontwikkeling van de peuters op de verschillende ontwikkelingsgebieden met behulp van een gestandaardiseerd observatie-instrument. Ze gaan na waar de ontwikkeling van een peuter stagneert en wat mogelijke verklaringen zijn. De voorschool gebruikt de observatiegegevens in een cyclisch proces van doelen stellen, passende educatie bieden aan peuters, evalueren en bijstellen van doelen en het educatieve aanbod. Zo wordt bij elk thema gekeken of zij zich volgens verwachting ontwikkelen (instructievolgend) of in ontwikkeling achterblijven (instructie-afhankelijk).

Tijdens de observatie hebben we gezien dat de pedagogisch medewerkers deze informatie over de ontwikkeling benutten om de voorschoolse educatie af te stemmen op de behoeften van individuele peuters en groepjes peuters. De pedagogisch medewerkers bespreken hun bevindingen regelmatig met ouders.

De peuterspeelzaal kan zich verder ontwikkelen door niet alleen doelen te formuleren voor peuters die zich volgens verwachting ontwikkelen (instructievolgend) of in ontwikkeling achterblijven (instructie-afhankelijk), maar ook voor peuters die zich boven verwachting ontwikkelen. Door hoge verwachtingen te scheppen, kunnen peuters zich verder ontwikkelen wanneer zij daartoe in staat zijn.

OP3. Pedagogisch-educatief handelen

Tijdens het onderzoek hebben we het pedagogisch-educatief handelen van de pedagogisch medewerkers geobserveerd.

De standaard pedagogisch-educatief handelen waarden we als **kan beter**.

De pedagogisch medewerkers zorgen voor een warm en respectvol klimaat waarin de regels en routines duidelijk zijn. Daarnaast structureren de pedagogisch medewerkers het aanbod zo dat de peuter het zich eigen kan maken. Dit doen zij met geschikte opdrachten, heldere uitleg, vrij spel en begeleid spel. Dit zorgt ervoor dat de peuters actief en betrokken zijn. De pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat de peuters activiteiten bijwonen die voor hen bedoeld zijn.

Tijdens de observatie zagen we dat de pedagogisch medewerkers de activiteiten evenwichtig over de dag verdelen en dat de tijd effectief wordt benut. De pedagogisch medewerkers stemmen de instructies, spelbegeleiding, opdrachten en tijd af op de behoeften van groepjes

en individuele peuters. Zij gebruiken bij de instructies en opdrachten passende werkvormen. Bovendien stimuleren de pedagogisch medewerkers peuters tot interactie, zowel interactie tussen de pedagogisch medewerker en de peuters als interactie tussen peuters onderling.

Naast deze positieve punten zien we ook mogelijkheden voor verbetering. Wat beter kan, is het doelgericht werken. De pedagogisch medewerkers stellen doelen voor peuters die aansluiten op de zone van naaste ontwikkeling. Zij gaan echter nog niet altijd actief na of deze doelen zijn bereikt. Zo observeerden we een passende taalactiviteit waarbij de aandacht meer uitging naar het uitvoeren van de activiteit (woorden aanbieden) dan het uitlokken van actief taalgebruik (het eigenlijke doel van de activiteit). We merkten in gesprek met de pedagogisch medewerkers dat er al wel een begin is gemaakt met het meer doelgericht werken. Wanneer de pedagogisch medewerkers zich meer bewust zullen zijn van de doelen van de aangeboden activiteiten, zullen zij beter kunnen zien of de peuters de gestelde doelen bereiken en hierop inspringen wanneer dit niet lukt.

OP6. Samenwerking

De standaard samenwerking waarderen we als **goed**.

De leiding van de peuterspeelzaal en de pedagogisch medewerkers werken samen met meerdere basisscholen. Wanneer mogelijk wisselen zij bij de overdracht informatie over de doelgroepeuters uit. Voor de doelgroepeuters is sprake van een 'warme overdracht' van deze gegevens. Ook is er laagdrempelige uitwisseling met het Centrum Jeugd en Gezin en het consultatiebureau, waardoor al vroeg kan worden gesignaleerd en besproken of een peuter aanvullende zorg nodig heeft, en hoe dit kan worden aangeboden.

De voorschool ziet ouders als partner in het stimuleren van de ontwikkeling van hun kinderen en zij stemt haar ouderbeleid daar op af. De pedagogisch medewerkers betrekken ouders op verschillende manieren bij de ontwikkeling van hun peuter en stimuleren hen om thuis activiteiten te doen, bijvoorbeeld voorlezen. Zij informeren ouders voldoende over het thema, middels themabrieven en apps of email. Daarbij geven ze ook aan welke woorden, liedjes en activiteiten aan bod gaan komen, zodat ouders hier thuis op in kunnen spelen.

We waarderen de samenwerking als goed, omdat de voorschool en de basisschool gezamenlijk zorgen voor een doorgaande leerlijn van voor- naar vroegschoolse educatie. Er is een doorgaande lijn in het aanbod, de zorg en begeleiding, het ouderbeleid en de kwaliteitszorg rondom het jonge kind. Zo is er frequent gezamenlijk overleg tussen peuter- en kleuterbouw van basisschool Pieter Bas over de thema's en doelen en wordt de ontwikkeling van de peuters twee keer per jaar

besproken met de intern begeleider van de basisschool. Ook wordt er gewerkt met dezelfde materialen, woorden en picto's en worden feest- en studiedagen gezamenlijk gepland en gevierd. De peuters doen ook mee wanneer er op de basisschool een project wordt uitgevoerd. Daardoor is de stap van de voorschool naar de vroegschool zo klein mogelijk.

3.2. Resultaten voorschoolse educatie

Resultaten voorschoolse educatie	K	V	G
OR1 Ontwikkelingsresultaten		•	

Toelichting Resultaten voorschoolse educatie

OR1. Ontwikkelingsresultaten

De standaard ontwikkelingsresultaten waarderen we als **voldoende**.

De voorschool heeft hoge verwachtingen van de voortgang in de ontwikkeling die de peuters kunnen bereiken aan het eind van de voorschoolse periode. De leiding en de pedagogisch medewerkers stellen doelen op de verschillende ontwikkelingsgebieden die passen bij de kenmerken van de kindpopulatie. De voorschool betreft daarbij de ontwikkelingsgroei van de kinderen. De voorschool weet of de (doelgroep)peuters zonder of met een beperkte achterstand naar groep 1 van de basisschool gaan.

3.3. Kwaliteitszorg en ambitie

Kwaliteitszorg en ambitie	K	V	G
KA1 Kwaliteitszorg		•	
KA2 Kwaliteitscultuur		•	
KA3 Verantwoording en dialoog		•	

Toelichting Kwaliteitszorg en ambitie

KA1. Kwaliteitszorg

De standaard kwaliteitszorg waarderen we als **voldoende**.

De houder van de peuterspeelzaal heeft in haar pedagogisch beleidsplan samen met de voorschool opgeschreven wat ze met de voorschoolse educatie willen bereiken. De houder heeft ook

aangegeven hoe zij de kwaliteit van de voorschoolse educatie bewaakt. De GGD houdt hier jaarlijks toezicht op.

De peuterspeelzaal heeft ambitieuze doelen geformuleerd. De leiding van de peuterspeelzaal evalueert via een cyclische werkend systeem van kwaliteitszorg alle doelstellingen uit haar beleidsplan en kijkt zij of peuters voldoende worden voorbereid op de basisschool.

Als onderdeel van de kwaliteitszorg brengt de leiding regelmatig het pedagogisch en educatief handelen van de pedagogisch medewerkers in beeld. Daarnaast worden ouders schriftelijk bevestigd op hun tevredenheid. De voorschool neemt op basis van deze evaluaties planmatig en doelgericht maatregelen ter verbetering.

KA2. Kwaliteitscultuur

De standaard kwaliteitscultuur waarderen we als **voldoende**.

De leiding en de pedagogisch medewerkers werken gezamenlijk aan een voortdurende verbetering van hun professionaliteit. Zo volgen zij verschillende scholing om hun kennis en vaardigheden te versterken. Wanneer mogelijk doen zij dit samen met de leerkrachten van de basisschool Pieter Bas. Het beleid van de voorschool om haar visie op de kwaliteit van voorschoolse educatie en ambities te realiseren is breed gedragen. Er is een heldere rolverdeling en regelmatig overleg. Daarnaast is er een grote bereidheid om gezamenlijk de voorschoolse educatie te verbeteren.

De leiding is zich bewust van de kwaliteit van de voorschoolse educatie en stuurt hierop. Dit wordt actief ondersteund door het bestuur. De pedagogisch medewerkers werken resultaatgericht, zij zijn aanspreekbaar op gemaakte afspraken en zij zijn zich bewust van de effecten van hun handelen op de kwaliteit van de educatie en op de ontwikkeling van de peuters.

Er is op dit moment een cultuuromslag gaande richting een professionele cultuur. De voorschool en de basisschool werken gezamenlijk om het aangeboden onderwijs elke dag een beetje beter te maken. Er wordt hierbij sterk ingezet op teamvorming en professionalisering. We constateren dat de voorschool werkt vanuit een transparante en integere cultuur en dat er sprake is van een duidelijke verantwoordelijkheidsverdeling.

KA3. Verantwoording en dialoog

De standaard verantwoording en dialoog waarderen we als **voldoende**.

De leiding van de peuterspeelzaal verantwoordt zich (via de houder) aan de gemeente over het gevoerde beleid ten aanzien van

voorschoolse educatie. Het gaat hierbij bijvoorbeeld over het aantal doelgroepeuters en over het aantal maanden dat zij vve hebben gehad. We zien ook dat de voorschool belanghebbenden betreft bij de ontwikkeling van haar beleid, in nauwe samenwerking met het bestuur. De leiding van de peuterspeelzaal bespreekt regelmatig haar ambities en welke resultaten ze behaalt. Uit de gesprekken die we voerden met enkele ouders blijkt dat de voorschool open staat voor hun wensen en voorstellen. Ook geven zij aan dat ze via de nieuwsbrief en de website voldoende informatie ontvangen.

4. Reactie van de houder

Wij kunnen ons goed vinden in het rapport.

Het team van de Peuter Bas heeft de dag van het onderzoek als zeer plezierig ervaren.

De ontvangen adviezen zijn direct ingezet in de groepen. Het belangrijkste punt: 'actief taalgebruik stimuleren bij peuters', heeft vanaf de dag van het onderzoek meteen focus gekregen.